

Cizí dům?

Architektura českých Němců 1848–1891

Die Architektur der Deutschen in Böhmen 1848–1891

Ein fremdes Haus?

Obsah	
Úvod	
I. ARCHITEKTURA V PROCESU FORMOVÁNÍ NÁRODNÍ IDENTITY	20
Architektura a reprezentace: Ideál versus individuum	24
Národní identita a historismus	30
Národní styl: Od řádu k identitě	38
Německý národní styl	44
II. NĚMEČTÍ ARCHITEKTI V ČECHÁCH	56
Česká zemská, rakouská nebo německá identita?	60
Od utrakvismu k rozdělení	65
Architekti vyučující na německé (poly)technice	75
Rozdělení spolku architektů	87
Architekt Achille Wolf: Zemský Čech	93
Architekti německých Čech	105
Pražský Němec Josef Benischek	114
III. NĚMECKÝ DŮM – CENTRUM NĚMECKÉHO NÁRODNÍHO ŽIVOTA	130
Německé národní domy	135
„Národ sobě“: Divadla budovaná německými spolky	149
Turnerské tělocvičny	173
IV. RADNICE – REPREZENTACE NĚMECKÝCH MĚST	204
Město jako stráž němectví	212
Radnice jako reprezentace německého města	217
Česká nebo německá renesance?	221
Sgrafitová výzdoba radnic: Německý patriotismus	228
Rytíř Roland jako symbol němectví	239
Radnice „prvního německého“ města Čech	249
V. SAKRÁLNÍ ARCHITEKTURA A NÁRODNÍ IDENTITA	264
Spolek Gustava Adolfa: Jednota německých protestantů	267
Evangelické kostely z doby „tolerančního“ útlaku	274
Kostel jako znamení svobody	282
Kostel v Podmoklech: „Říšský“ styl	294
Závěr	300
Doslov — Jindřich Vybíral:	
Pluralita jako součást identity	308
Bibliografie	322
Seznam vyobrazení	332
Rejstřík	340

Inhalt	
Einleitung	
I. DIE ARCHITEKTUR IM PROZESS DER BILDUNG DER NATIONALIDENTITÄT	21
Architektur und Repräsentation: Ideal versus Individuum	24
Nationalidentität und Historismus	30
Der Nationalstil: Von der Ordnung zur Identität	38
Der deutsche Nationalstil	44
II. DEUTSCHE ARCHITEKTEN IN BÖHMEN	57
Böhmische, österreichische oder deutsche Identität?	60
Vom Utraquismus zur Trennung	65
Am deutschen (Poly-)Technikum lehrende Architekten	75
Die Teilung des Architektenvereins	87
Der Architekt Achille Wolf: Ein „Landestscheche“	94
Architekten der Deutschböhmen	105
Der Prager Deutsche Josef Benischek	115
III. DAS DEUTSCHE HAUS – ZENTRUM DES DEUTSCHEN NATIONALLEBENS	131
Das Deutsche Nationalhaus	135
„Die Nation sich selbst“: Die von deutschen Vereinen erbauten Theater	150
Die Turnhallen der Turnvereine	173
IV. RATHÄUSER – DIE REPRÄSENTATION DEUTSCHER STÄDTE	205
Die Stadt als Wächter des Deutschtums	212
Das Rathaus als Repräsentation der deutschen Stadt	217
Tschechische oder deutsche Renaissance?	224
Sgraffito-Dekorationen der Rathäuser: Deutscher Patriotismus	228
Der Ritter Roland als Symbol des Deutschtums	244
Das Rathaus der „ersten deutschen“ Stadt Böhmens	249
V. SAKRALARCHITEKTUR UND NATIONALIDENTITÄT	265
Der Gustav-Adolf-Verein: Einheit der deutschen Protestanten	267
Evangelische Kirchen aus der Zeit der „toleranten“ Unterdrückung	274
Die Kirche als Zeichen der Freiheit	282
Die Kirche in Bodenbach: „Reichsstil“	294
Schluss	300
Nachwort — Jindřich Vybíral:	
Pluralität als Bestandteil der Identität	308
Bibliographie	322
Abbildungsverzeichnis	332
Register	340